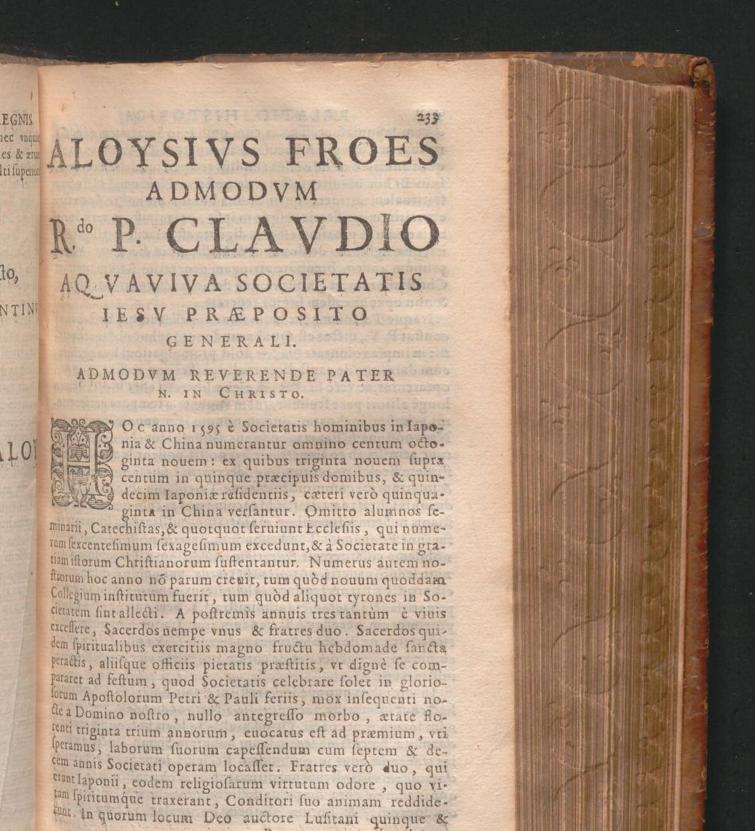

De Rebvs Iaponicis, Indicis, Et Pervanis Epistolæ Recentiores

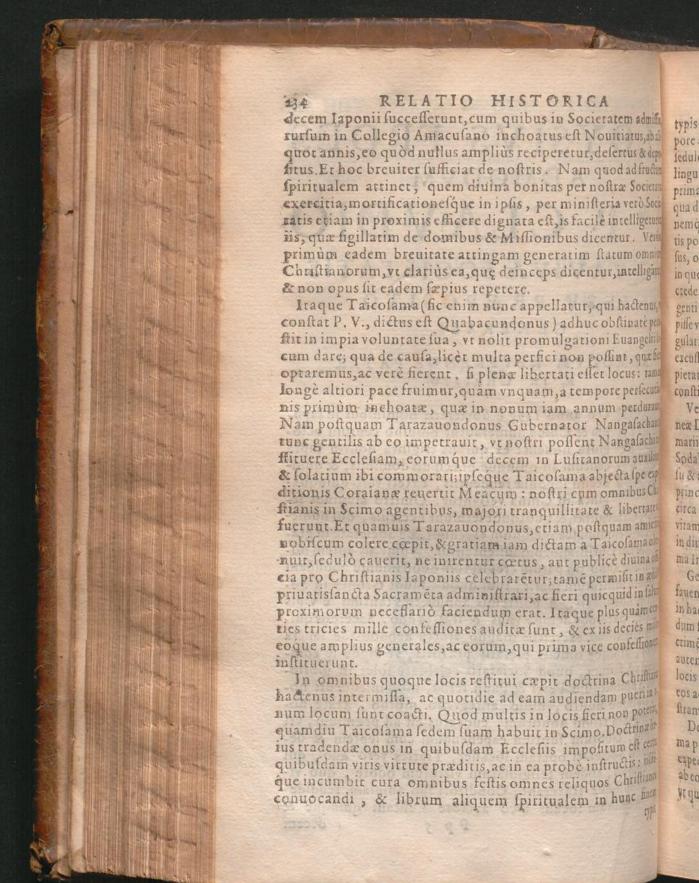
Hay, John Antverpiae, 1605

Aloysivs Froes Admodvm R.do P. Clavdio Aqvaviva Societatis Iesv Præposito Generali. Admodvm Reverende Pater N. In Christo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-61204

Pps

UNIVERSITÄTS BIBLIOTHEK PADERBORN DE STATV IAPONIA.

n admiffu

tus,aba

us & depo

d frudin

Societan

erò Socs

lligetun

. Ver

telligan

ctenus

nate per

angelini

, que fo

is: tamo

ericcum

erduran

afachar

alachin

auxilia

ipe ex

ertate

amk

ulpat

ting

in tall

uam co

effione.

bristin.

poter,

tringir

ristianoi c finez 235

typis excusum prælegendi. Ægros quoque inuisunt, &suo tempore ad audiendas confessiones Patres nostros inuitant, eildemq; sedulo assistunt, ve piè in Domino moriantur; veunturque libello lingua laponica de modo adiuuandi morientes edito. Qualibet prima Dominica mensis ordinarie conveniunt in Relidentia, in qua degit Pater, ac de rebus à quoque gestis pertractant, collatio. nemque instituunt, quomodo vnusquisque muneri suo facere satis possit. Vt autem doctrina Christiana maiores haberet progreslus, opusculum quoddam editum est 10 capitibus coprehensum, inquo succincte & perspicue declaratur, quid cuique Christiano ctedendum pariter & agendum fit. Quod opulculum tam huic genigratum est, vt hactenus nulla ex re ampliorem videatur cæpillevoluptatem:vnde & fructus ex illo consecutus est plane ingularis & notabilis. Quamquam & ex aliis libellis eadem lingua escullis, nempe de modo confitendi, rolarium recitandi, aliaque pietatis Christianæ osficia exercendi, non multo minor fructus constitit inter hos Christianos.

Verum illud præcipuum quoddam adiumentum ad huius vinez Dominicæ culturam attulit, quòd multis in locis iisque primariis instituta sit conceptionis serenissimæ Angelorum Reginæ Sodalitas: quæ sic Iaponiorum animos commouit, tantoque sensus & assectu illam complexi sunt, vt nobilissimi quique & omniu principes honorissicum reputent, si nomen illi dare possint. Quocirca studiosè laborant, non solum in eam inscribi, sed ita quoq; vitam instituere suam legibus & exhortationibus cosentanea, vt in diuini seruitij via quotidie proficietes, se dignissimos sidelissi-

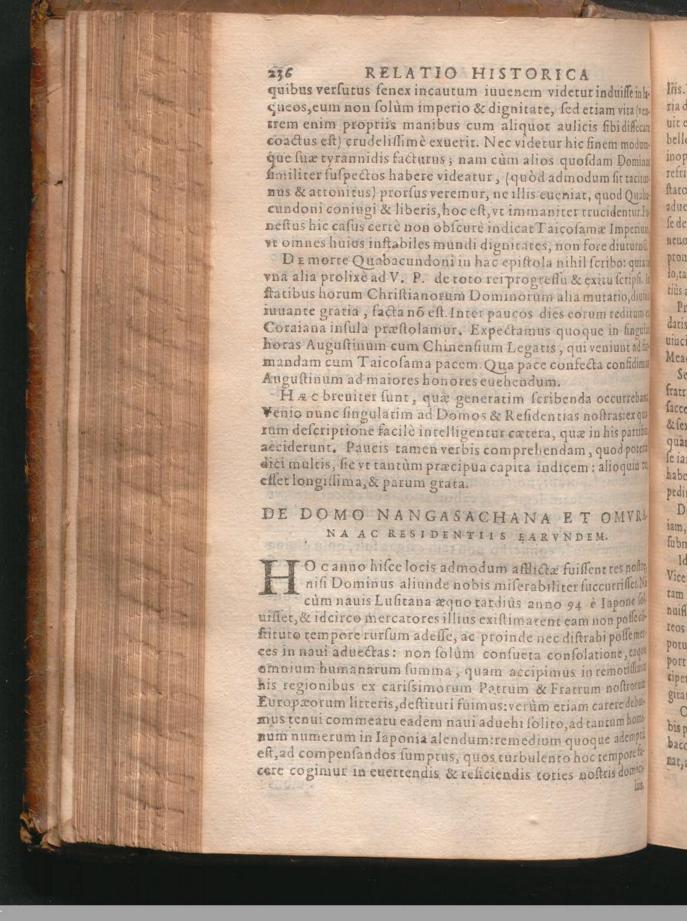
ma Imperatricis cœlestis protectione præitent.

Gentilium deinde conversio non tam exigua suit, quin divina favente gratia decem millium capitum numerum superaverit; etsinhac parte admodum considerate & circumspecte nobis agendum sucrit, ne supervacanco aliquo & imprudenti ardore in discrime vocaremus, quod tanto nobis labore constitusset. Inter hos autem non desucre viri Principes, aliique insignes Domini, vt suis locis speciatim dicetur, quorum opera, aspirante eius gratia, qui cos ad Ecclesiam vocavit, suo tempore speramus ingentem ad no-

firam fanctam fidem accessionem esse futuram.

De Imperio temporati nihil noui accidit, nisi quòd Taicosama post reditum suum in vrbem Meacensem, quoniam cossilia de expeditione Coraiana no successerant, nepotem suum siam ante abeo sactum Quabacundonu) eo vsq; suspectum babere cœperit, Vi quem ante multis publicis solennibusq; cumularat honoribus,

qщbиs

DE STATV IAPONIÆ.

1888. Verum, vt iam dicebam, non passa est dinina bonitas necessaria deesse is, qui pro gloria ipsius amplificanda laborant. Permouit enim quorundam Dominorum Christiamorum in Coraiano bello agentium corda, vt aliqua eleemos yna nostræ succurrerent inopiæ, quæ in tantis angustiis nostris, non exiguum certe attulit refrigerium. Vt primum enim ad eorum aures perlatum est, naue stato tempore non reuertisse, in qua ordinarie nostra sustentatio aduentur, moti comiseratione consulto decreuerunt rebus ipsis se demonstraturos, quanto amore nos complecterentur. Qua benenolentia & benesicentia hoc amplius nos sibi deminxerunt, quo promptius hoc alienissimo tempore, quo ipsi extra patria, in bello, tantis impensis, tamque diu, hoc est, tribus annis agentes, po-

Primus verò horum Dominorum fuit Augustinus, qui litteris datis ad Officiales suos in regno Fingensi, mandauit P. Viceprouinciali dari aliquot saccos orizz, & aliquot alios P. Organtino

Secundus suit Quambioiendonus, qui vnà cum duobus aliis frattibus suis iussit nobis similiter subministrari aliquot orizæ saccos.adhæc P. Viceprouinciali mutuo numerari voluit bis mille & sexcentos aureos, ad leuandam inopiam, non antè restituédos, quam nauis insequenti anno appulisset: si autem non copareret, se iam nunc illos donare. Scripsit etiam, si pluribus nummis opus haberet, se certiore quamprimum redderet, curaturum se, vt suppeditentur.

Dominus item Protasius, D. Sancius, & Tarazauandonus, qui iam, laus Deo, Christo nomen dedit, singuli aliquot saccos orizz subministratunt.

Idem fecit prinatus quidam homo Nangasachi, qui cum ad P. Viceptonincialem certam eleemosynam attulisset, & Paterab eo tam magnam, quòd suam quoque haberet familiam, accipete renuisset, subiunxit ille, se pro sua familia habere mille & centu auteos coronatos, illosque sussicere: taque homini persuaderi non potuit, vt pecuniam retineret. Sed neque postea, cum Pater opportunitatem haberet rotius summa restituenda, quidquam retipere voluit, immo nonnihil succensuit, quòd de restitutione coguaremus.

Carerum quid mirum est à Christianis tantum beneficium nobis præstari, si ab ipsis gentilibus idem præstitum est? Nam Quabacondonus ipse curauit nobis, vti anno quoque superiore secelat, aliquot orizæ saccos communicari.

Hac

niffe in la-

VILZ VCD

i diffecan

modum-

Domina

it tacitur

d Quaba

entur.lo

трепия

interni

of quian

feriph. h

edituma

n fingula

ant adhi-

urreban

siex qui

s partite

d potett

quid

MVRA

es noting

riflet.Na

one le

polleco

offemer

e , caque

otiffina

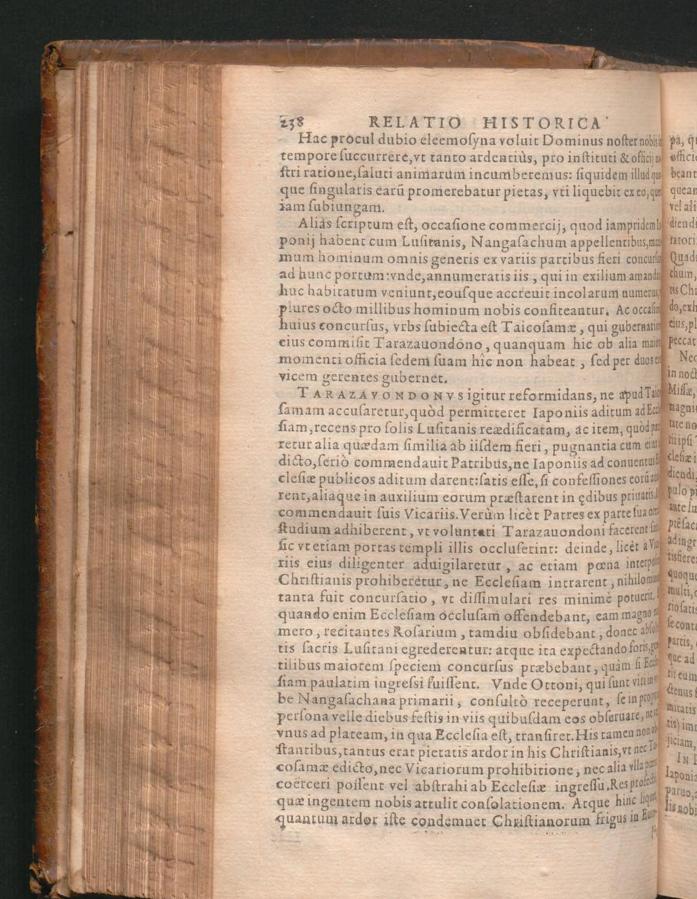
oftrorum re debui

m hom

adempti

poreti-

domich

DE STATY JAPONIA.

ternobia pa, quorum multi etiam calcaribus egent, vt adeant Ecclefiam, & cofficial officio suo satisfaciant; cum contra saponij non solum opus hailludon beant hac in refræno, sed nec fræno ab aditu templi satis arcert exeo,qui queant. Quamobrem neque defuerunt complures, qui vel hac velalia via consequerentur quod vellent. Nec modus fuit impedendivel cauendi, non dico, vt suæ denotioni satisfacerent in Omorus, quæ domi suæ habent, sed ne publice feriis sextis per Quadragelimam, visendo Ecclesias, quæ sunt circum Nangalachum, disciplinis in corporasua desæuirent; vel etiam alia virtuus Christian & argumenta, maxime confitendo aut communicado, exhiberent. Itaque factum est, vt Nangasachi, & in residentiis eus, plusquam quindecim millium & quingentorum mortalium peccara per Confessionis Sacramentum sint expiata.

Neque inferior pietas ab iisdem Christianis demonstrata eft innocte sacratissima Natalis Domini. Nam non contenti sacris Milla, in septem coque pluribus vrbis locis factis, ad cauendam magnitudinem concursus, qui videbatur consecuturus, obscuritate no clis tecti, tanto numero & frequentia aduolarunt, vt Vicamiph Tarazauandoni, licet gentiles, coacti fuerint aperire Ecclesizianuas, &totos octo dies omnibus potestatem facere ingrediendi, quibus collibuisset. Ex qua libertate quanta sit orta in populo pietas & religio, vnicuiq; cogitadum relinquo. Duabus enim antelucem horis ferè complebatur Ecclesia, & cum quotidie sepielacra dicerentur, tamen necdum omnibus patuit locus vel via adingressum: ac tandem necessarium fuit, vt aliqua ex parte satisseret deuotioni omnium, vt duæ tantûm quartæ partes eorum quoque die ad Ecclesiam ventitarent. Nec tamen adhuc defuerút multi, qui nescio quibus piis aretbus vsi funt, ve sancto suo desidemolansfacerent: nam deprehensi sunt die antegressa dormitum lecontulisse ad ædes cognatorum, vel alicuius amici illius quartæ partis, cui fas erat postero die Ecclesiam adire. Hic concursus vsque adfestum Circumcisionis indies ita augescebat, ve opus fuemeum rescindere, ne rumore & fama iusto amplius, quam hadenus factum fuerat, increbresceret. Sed nec hæc pietas, calamitatis incursu, (quod argumentum certissimum est solidæ virtuus) imminuta vel fracta est, ve liquidò apparet in hoc, quod sub-Jiciam, exemplo.

In Philippinis Insulis, que mille & eo amplius milliaribus à laponiaabsunt, reperiuntur quædam vasa, dicta Boioni, quæ ibi in paruo, apud Iaponios verò in magno funt pretio, eo quòd in illisaobilissimus quidam liquor, dictus Cia, optime conserue-

pridemli

ibus,ma

concur

amand umeras,

c occasion

bernation

lia maio

r duose

pud Taio

n ad Eco

quodpt

um ein

nentus

COLUMN

riuatis

efuaon

erent in

cet a Vic

interpoli

ihilomu

otucnt,

nagnon

ec ablo

foris,go

n li Boot

C AILIME

in propp

are, nen

en nonco

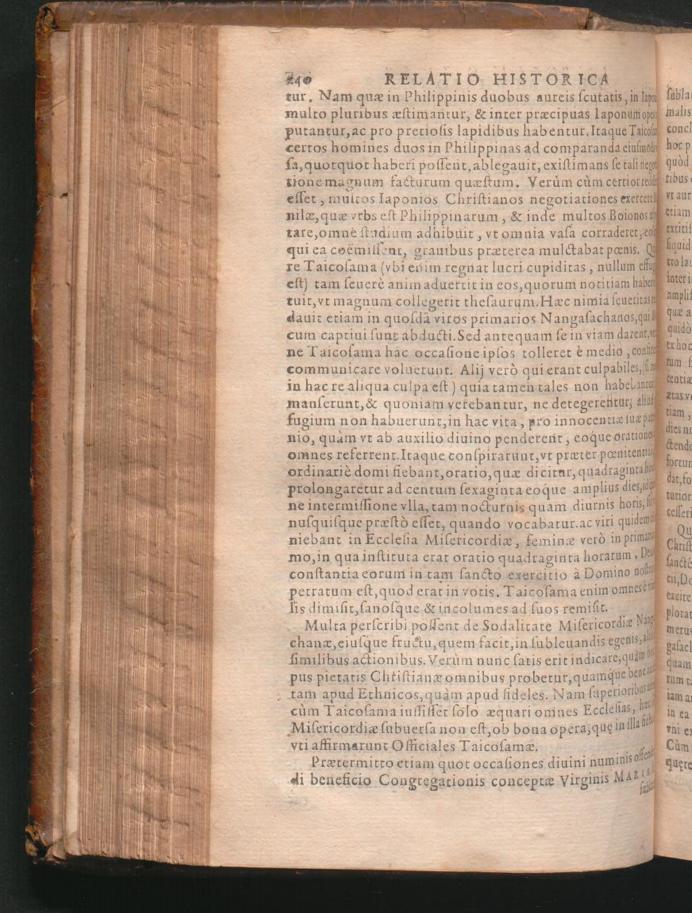
t nec in

villa pos

s profecti

ne lique

in Hor

DE STATU IAPONIA. fablata: quaq; remedia, cum aliis bonis operibus, curandis tantis malis fint adhibita; ellet enim narratio æquo longior. Itaque vt concludam de rebus Nangasachanis, dico, licet à Christianis in hoc portuagentibus nullus alius effet confecutus fructus, quam quod lancta vica sua exeplo, laudabiliq; cosuetudine bonis opes tibus ornata mouerint gentiles aliunde Nangalachum venietes, viaures præberent rebus ad salutem spectantibus, &vt precibus etiam impulsi catechesin Christianam audirent, is latis magnus cumflet, nec laudandæ dininæ clementiæ materia defuillet. Hoc lquidem anno nonagefimo quinto in ditione Nangalachana lattolanacro Baptilmi abluti funt quadringenti-duodecim, atque interillos Tarazauondonus, cuius conuerfio quantum valeat ad amplificandam rem Christianam, facile intelligi poterit ex 115, que alias de eo conscripta sunt. Certe in conversione eius liquido appater, quanta fir lancti Euangelii efficacia, quantum que exhoc vno principio, quod in eius conversione eluxit, in posteum ht sperandum de aliis. Nam cum ille in summo adolettentia flore, nempe vigelimo-septimo atatis, versetur, qua ztasvoluptarum illecebra solet junenes in extremam vitæ licennam, Euangelica omnino repugnantem, abripere: deinde indies nouis à Taicofama augeatur honoribus, & tamen compledendo sanctam fidem nostram se in discrimen conjuciat omniu betunarum, clarissimum in se diuinæ gratiæ operantis ingnum dat, tore, ve aliquando hoc vberiores edat fructus, quo ætati matunori egregia virtute ornate major apud omnes auctoritas ac-

Quod de Nangalacho diximus, idem potest dici de pietate Caustianorum in vrbe Omura, eoque verius, quod ad vitam pie lancteque traducendam suorum Dominoru, nempe Domini Santu,DominæCazharinæ, aliorumque Dominorum, viuis exemplis exeitentur; de quorum virtute scribere nihil est necelle cum exploration hi omnibus, quam ego exponere possim. Quare & numerus Confessionum inibi auditarum non exæquat modo Nangalachanum, sed etiam su perat, fuit enim sedecim millium. Quaquambaptizatorum numerus inferior extiterit, nempe trecentofum tantum; nec mirum, quia tota illa ditio Christo nomen iamante dedit; gentiles autem illi baptizati, sedes suas recenter in eafixerant. Qua in conversione illud memorabile accidit mi ex corum numero adolescenti, quod hic commemorabo. Cum dictus adolescens, ex hostium suorum, à quibus ad cædem querebatur, manibus elapsus, recepisser se in locum, vbi erat Tom. ij. Qq

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

, in lapon

num open

e Taicela

talinego

tiorical

exercere!

pionesa

eret, eo

enis. Q

um effo

m haber

latent,

, confi

iles, ha

ir, alua

e iux pa

gintaho.

dies, ide

horis, in

priman

m . Dec

10 not

mnesevi

liæ Nam

cnis, all

quam

as, hat

n illa heb

IARIA

experant, quam diligenter conservent & intucantur: sicvent

DE STATVIAPONIÆ. genere prorsus admiranda quædam acciderint. Ego breuissime duo tantum huius generis exempla perstringam. Quodam in loco Omura Christianus quidam habebat vnum tantum granum bedichum: cuius vilis domuncula igne tota absumpta est. Bonus homo hoc infeliei casu angebatur plurimum, ac imprimis, quòd cum ombi supellectile sua eriam grani illius iacturam fecisset. Emineto igitur igne, tanto deliderio tenebatur recuperandi gram, vitotum diem in cineribus cribro incernendis confumpleric, villud inuenire posser. Breuiter, visum est Domino illum solan meodem domus loco tandem inuenit tam integrum, ac in igais aunquam illud attigisset. Idem accidit in domo cuiuldem pauperculæ mulieris, quam cumhamma corripuillet, &illa conaretur quicquid pollet exigne enpere, oblita tamen est coronæ, quæ cum duabus iphærulis benedictis in quadam conflagrancis domus parte suspensa erat. Incendio restincto, mulier memor corone vehementer doluit, ac Imagnum aliquod flagitium comilifler, quod illius, maxime auum duarum facrarum sphærularum, memoriam depolutilet.

neres, diu multumque quæsitam, intactam & saluam inuenit, cum magna iphus & reliquorum Christianorum consolatione. nec parum hoc miro cuentu in sua erga grana benedicta religione

brecce cum omnia redacta effent in cineres, vtramque inter ci-

confirmata fuit.

bi Domini

ad locum

a collocus

i oftenden

olutatata

ingrella:

liem opp na cateco

m ab dot

tamque

aæ falutu

oidst cuids

admirah

, acculan

nia, ficus

nulla ven

m verece

ud non urament

et quodo

impone

uum 4

riminis

expend e cum

Christian am illi a

æ dilenn

n effert

atum per

e ergo by

quiaidho

u coltust

uenolol

erum cui

ni habents m studio

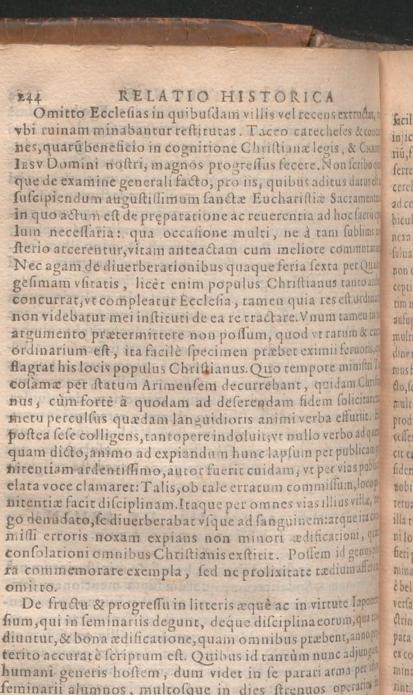
:fic ve in ho

ARIMANA; DE SEMINA-DE DOMO RIO, ET RESIDENTIIS ARIA.

Rvc Tvs in statu Arimano, beneficio ministeriorum no strorum & Sodalitatum, quarum supra mentionem fecimus, diuina gratia adiutiante, collectus fuit non ponitenus; quotquot enim è nostris operarii ibi versantur; tantum profecerunt, ve septem Sacerdotes viginti duo millia confessionum audierint. Et quamuis D. Prothahus cum flore sux gentis agat in legno Coraiano, tamen Domina Lucia eius coniunx, & Domina Marta eius mater, virtutum suarum exemplo magno adiumento inhancrem fuerunt: sie prorsus, vt è gentilibus, qui aliundeinhas partes commigrarunt, ab anno nonagelimo quarto bis mille treceta & sexaginta capita sacris baptismi aquis tincta sint, præter mancipia multa bello Coraiano capta, è quibus partim anno superiore, partim hoc anno, post Catechesin auditam, bis mille coque plura baptizata fuere.

Qq 2

Omitto

De fructu & progressu in litteris æquè ac in virtute laportium, qui in seminariis degunt, deque disciplina corum, quate diuntur, & bona ædisicatione, quam omnibus præbent, annom terito accurate scriptum est. Quibus id tantum nunc adjunga humani generis hostem, dum videt in se parari atma per in seminarii alumnos, multosque in dies strenuos operarios suam perniciem in campum emitti, qui prædam ei ex imissuo bus eriplant, omnes machinas ad enertendum seminarium bus eriplant, omnes machinas ad enertendum seminarium bere, sicut non semel toto hoc persecutionis tempore sect. Strustra, & irrito conatu. Ac denique videns nunc non solum saluum & incolume persistere, sed etiam se inuito indisestrate ere magis, autor suit cuidam samulo domus, eum paraciere magis paracieres magis paracieres en se suite cuidam samulo domus, eum paracieres magis paracieres en suitem suite suite cuidam samulo domus, eum paracieres en suitem su

enun

agen

B

taD

feric

DE STATV IAPONIÆ. heile ad magnas opes peruenire, finocte in a des feminarii ignem injectet. Patres enim simulatque viderent conflagrare seminanu, fuga relictis omnibus dilapturos, ac ita iptum poste furto auferre, quicquid collibuiffet. Ille vti erat atate adoletcens, & exigui cerebri, ita existimauir hoc confilium admodum este opportunu, adconsequenda ea, quæ tantopere desiderabat. Nocte itaque cubiculis injecit ignem: quæ quoniam lignea exant, & inter le connexa, cohibere flammam non potuerunt. Supellex tamen omnis

solua remansit, quia tempessive flammis crepta. Periculum suit non exiguum; omnes enim ferè iam in lectis obdormierant, excepus paucis, qui nondum cubitum concellerant: & quonia staum notarantignem, clamore suo om nes excitarut, ve periculum aulugerint. Tunc Arima, quæ non loge aberat a Seminario, mox mulns fliparus equitibus accurrit gubernator, incendii magnituduemotus;incendiarium iplum, indiciis quibnidam ab aliis domusfamulis cognitu, comprehendit, & autore mali certò patefado, scopoque incendii excitati ab codem cognito, tandem morte

multatus eft. atg; hoc solet esse lucru, quod miselli komines suis proditionibus faciunt. Quod verò lucrum ex eodem facinore accelent faranæ mali inuentori, intellige ex eo quod fequitur: Fecucum funestus hic casus, vt Seminarium translatum sit ad Residentiam Ariensem, locum omnium in his partibus maximum &

bobilifimum, & ab altera quali parte Arima, dimidii milliarii intervallo situm, vbi annis superioribus fuerat Collegiu Itaq; tota illaturba juuenu, in vererem illam habitationem, auxilio Domim loannis D. Prothasii patrui, ibi degentis, quoad commode fieri potuit, accommodatam, deducta est, cum bona spe nous Se-

minami loco com modiore aliquado erigendi, cum D. Prothahus thello redierit. Cum verò tot Sacerdotes & fratres in feminario versarentur, excursione sacta in vicinas villas & oppida, passim doanna Christiana exposita est, aliaque Societatis ministeria viur-Pata; inducta quoque B. Virginis Maria Sodalitates, tantulque

exconfessionibus auditis constitit frue us, vt, à tempore quo Seminatium in Aria stetit, decies milie confessiones excepta sueint. Atque hoc est lucrum, quod fecit adversarius noster; neque enim solu non poterant hac iam dicha fieri per nostros ordinarie

agentes Ariæ, sed neque in seminario, si in loco pristino, vbi nulluserat populi concursus, perstitisset.

Bona autem huius fructus pars debetur bono exemplo piæ vita Domini Ioannis, & Dominæ Hieronymæ eius conjugis, qui leno addicti sunt eleemosynis in pauperes erogandis, aliisque

xerudas,

es & conti

& CHRIS

s datusen

crament

oc factuo

fublimi p

minutare

per Qua

tantout

amen m

um & car

ernous

nimital

am Chris

Hutut. L

oo adqui

m, locop

is villa, i

nuemaco

im after

e Iapono

m, quaci

t, annop

adjung a per III

peranol "

imistano

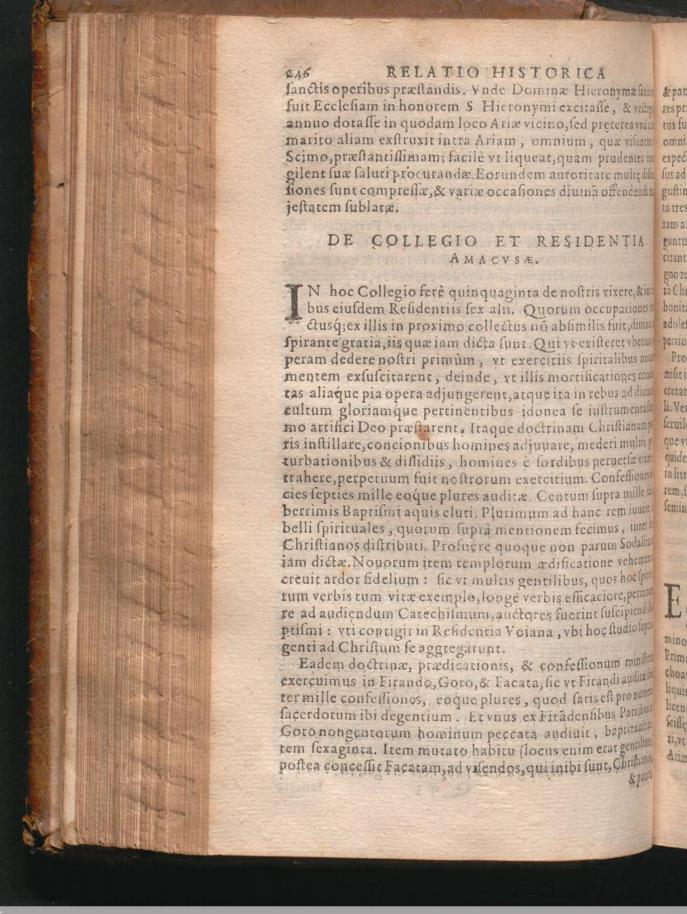
rium adi

e fecit. In

olumilla

ndieselle

cum poli

DE STATY IAPONIÆ.

ymafain & paucis diebus, quibus apud eos commoratus, majori parti au-& velly resprabuit, centum Sacramentalibus aquis expiauit. Deniq; tancreavnaid sus suit hominu concursus, vt ne in apertum discrimen venirent wisham omnia, necesse fuerit inde discedere, & tempus magis opportunu denter in expectare ad satisfaciendum corum desiderio. Atque ideo digresmultedit susad Insulam, magna lætitia receptus est à Domina MARIA Auendenda guttinifilia, cofessionibus multorum locum dedit, & quadragintatres Ethnicos baptizauit. Habet hac Domina in ædibus suis aramaffabre exornatam, ante quam omnes feminæ domestice cocuntur suas habere preces horis vespertinis. Quibus absolutis recuantur litaniæ, post quas sæpenumero faciunt disciplinam. Magnozeloid laborat, vt familia tota diuinis pareat mandatis, & via Christiano homine digna instituat:vt vere locus sit hie diuinæ cere, & int bonitatis extollendæ, quod tam munifica manu tantu spiritu vni adolelcentulæ viginti duorum annorum, cuiulmodi illa est, imrit, dimpa permuerit.

Proximis his mensibus maritus ex Coraiano regno inter alia mittilli dono duos puerulos bello captos, quorum alter erat Settetatii Regis Coraiani filius, alter ex stemmate admodum nobi-II. Verum bona Domina miserta pueritiæ & nobilitatis in statum leruseredacta, non potuit eos oculis diutius sustinere suis: itaquevumque servitute liberatum donauit Ecclesia, & alterum quidem filium, nempe Secretarii, amadaunt ad leminarium, vtibi Inhtteris & pietate inftitueretur; alterum verò, vt atate tenerio, tem decum domi retinuit, donec per annos idoneus ad disciplina

leminarii reddatur,

ITIA

attones in

ad diumo

Imental!

multis erlæ vitz

fellioner

a mille

m inner s, inter

Sodahia vehemen

hoclpin

re, permot cipiendill

udiolopi

n ministra

i auditan

pronunc

Pattion prizagita

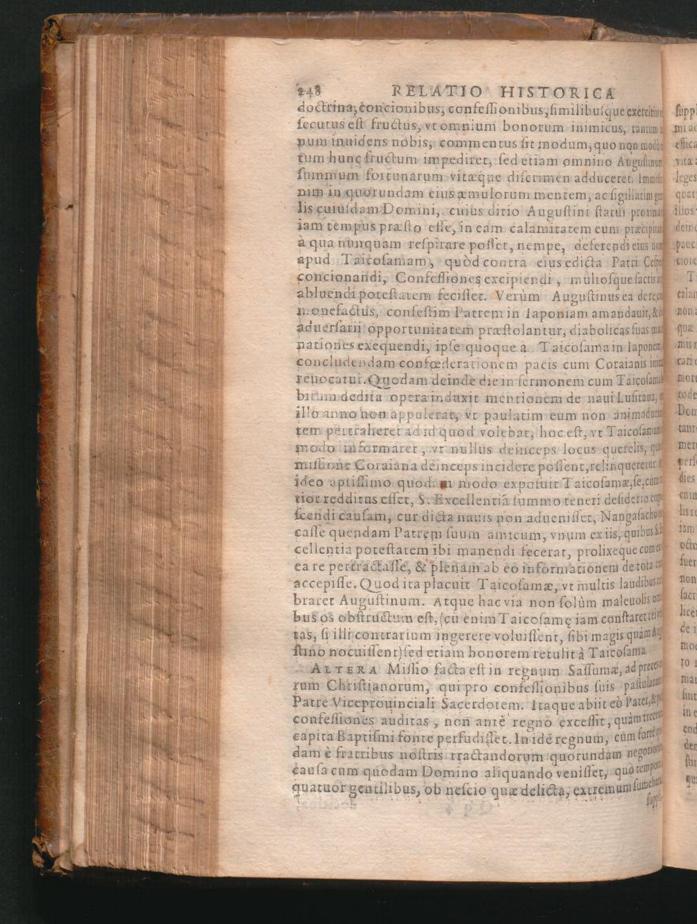
gentille

Christian, & pair

DE QVIBVSDAM MISSIONIBVS EX SCIMO.

X partibus Scimanis, in quibus funt omnes Domus & Re-L' identia, de quibus hactenus egimus, hocipio tempore aliquot institutæ sunt Missiones ad alia regna, ex quibus Doa mino messis placuit aliquot fructus colligere iam subjiciendos. Primafuit P. Gregorii Cespedes in regnum Corai, quæ licet inchoata sit anno superiore, quia tamen hoc anno cotinuata est, reliquis adnumerari potest. Huius beneficio multæ occasiones vitæ licentioris, quam bella pariunt, Christianis ibi versantibus abkulle sunt, ac nonnulli principes viri Baptismi Sacramento initiau, rtfilius Cicuscindoni, (cuius status æqualis est Omurano vel Anmensi) cum aliquot primariis eius equitibus. Tantusque ex doctrina,

Q 9 4

nonattinet illa bic repetere, id tantum adjungam, ex omnibus que in hac mutatione rerum nostrarum euenerunt, illud imprimunotabile accidifie, quòd quo die anno 89 Rex Bungenfis necanobfidem iustit bonum senem Joannem, & corpus eius post mortem, ad reliquorum Christianorum terrorem, in crucem agi, todem miserrim è regno suo sit spoliatus. Sic prorsus, vt videatur Deminus noster perspicue indicare voluisse, talem panam cum tante damno & contumelia coniunctum illum dicto lapíu prometulle. Joannes verò nunc non solum, post perpessam iniquè profecutionem, in colo, sed etiam in terra est exaltatus, quod in mes non obleuris signis diuinæ bonitati demonstrare placuit. ve emmomittam, quanta deuotione Christiani in eum iam in cœlistegnantem ferantur, multis æque gentilibus ac Christianis 15m lapius feriis fextis lux quædam instar stellæ in aere apparuit, octo vel decem cubitis eminens supra locum, in quo denxum merat boni senis caput, ad aliorum terrorem. Illud quoque non parum confirmat, in dinino conspectu gratishimum tuille lactificium hoc à pio Ioanne DEO factum, quod, euerlo licet regno Bungensi, Christiani tamen omnes in Facata (vnce ple oriundus erat, & vbi pro lancla fide occubuit) non modo in Catholica religione perstiterint, sed etiam nume-10 mirabiliter augescant. Accedit, quod eius ades, qua in manus gentilis post mortem venerant, tandem in Ecclesiam intconuerlæ. Gentilis enim ille lustratus Baptilmi aquis, aram incadomo erexit, ve serviret Christianis templi loco. In hoc codem loco Facatæ DEV S excitauir duos alios Christianos, eodem spiritu, quo bonus Ioannes, præditos, qui in hac Bungi valuate tantundem faciut, quatum ille in extremo vitæ. Egenis fi-Judem succurrur, ægros solantur, mortuos sepeliur, imbecilles

295

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

exercitiit

rantum

on motor

agultinu

to I mush

illatim go

proxima

реженыя

t cius non

tri Ceije

e factism

ea derem

dauit, &

s fuas mi

lapontm

anis init

arcolamil

uirrana,

i maduum

colaman

telis, qui

nereint l

e,ie,cum

gafachon

quibus

ue cumo

ie tota di

audibusa auolis om

duam A

ama.

ad precio

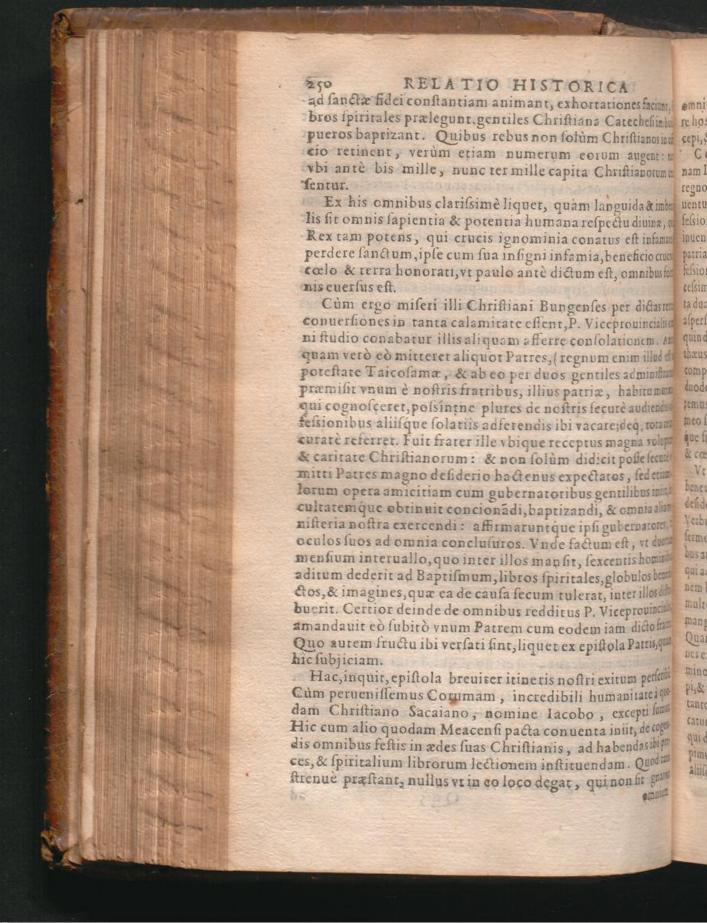
Pater, ap

m forte

negotion

n fumebra

Top:

DE STATY IAPONIA.

emnium ad salutem pertinentium, Magno mihi solatio fuit vides facion. thefinh rehos Christianos, numeros trecentos: Confessiones eorum ex-

ianosini cepi, &, quantum porui, in doctrina Christiana instruxi.

CORYMAdigressi, venimus post vnum milliarium ad domiugent: u anoruma nam Iuliam viduam bonæ memoriæ regis Francisci, quæ post filiu regno pulsum eò se receperat. Magnam voluptatem illi meus aduentus attulit, & cum omnibus suis feminis Sacramento Conla & imbo selsionis se perme Dro reconcilianit. Hinc Nacam prosecti, muenimus certum hominem, qui ne desereret sidem, exulabat à patria, & curam habebat tradenda: doctrina Christiana. Post coelsiones verò quorundam auditas, & septem baptizatos, inde diselsimus, peruenimulque in alium quendam locum, vbi lexagintaduas confessiones audiui, & quinquaginta duos sacro lauacro dictasrem alperli. Dum hic noctu diuque vacamus habendis concionibus, à incialism quindecim passuum millibus quidam Christianus nomine Matnem. Au thaus aduenit, nos quarens, confessusque, importunis precibus n illud chi compulit nos, ve secum in patriam iremus, ibique confessiones minitian modecim è fuis exciperemus, & alios duodecim baptilmo expiaimus. Exquibus duo post longam disputationem habitam cum meo locio tandem conuicti veritati Euangelica cesserunt, cum. que lus vxoribus & omni familia Sacramento baptilmi Ecclesia & coniores fibi apernerunt.

Vevero ad 6 Iulij tenuimus Amangucium, Christiani magna beneuolentia nos recepere, aperteque demonstrarunt, quanto delideno nos expectafient. Tanto enim ardore ad audiendu Dei Verbum accurebant, vt opus fuerit sapius meo locio producere etmonem vitra mediam noctem, dum ego vacarem confessionibus audiendis. Gentiles hic baptizati sunt circiter centum, ex iis quiad audiendam concionem aduolarant. Magnam consolationem boni Christiani ex hac nostra præsentia acceperunt, quia multo iam rempore nullum de Societate nostra conspexerant. Amangucio iter instituimus versus regnum Bigen, quod est filij Quambioendoni, vbi inuenimus trecentos Christianos, ferè omnes ex regno Bungenfi oriundos, huc delatos, quod regnum aDomino Christiano administraretur. Omnium confessiones exce-Ph&viginti baptizani. Denique attigimus regnum Bungeule, vbi tanto deliderio expectabamur; & primò quidem diuertimus Facatum, vbi & nune degimus, magna caritate à Christianis habiti, quidicutur esse ter mille, inter quos pro ratione officij nostri cœ-Plinus vacare audiendis confessionibus, concionibus habendis, Aulque ad auxilium corum spirituale præstandis. Hae innt,

iiuina, a

t infaman

acto cruci

nibusfor

olin mana

udieneno

, totant

a volup

de secuti

fed etiaz

ous initia

D12 2 812

nators

vt decen

homin

los bene

illosdit

ouincia

licto from

attis,qua

perient

tateaque

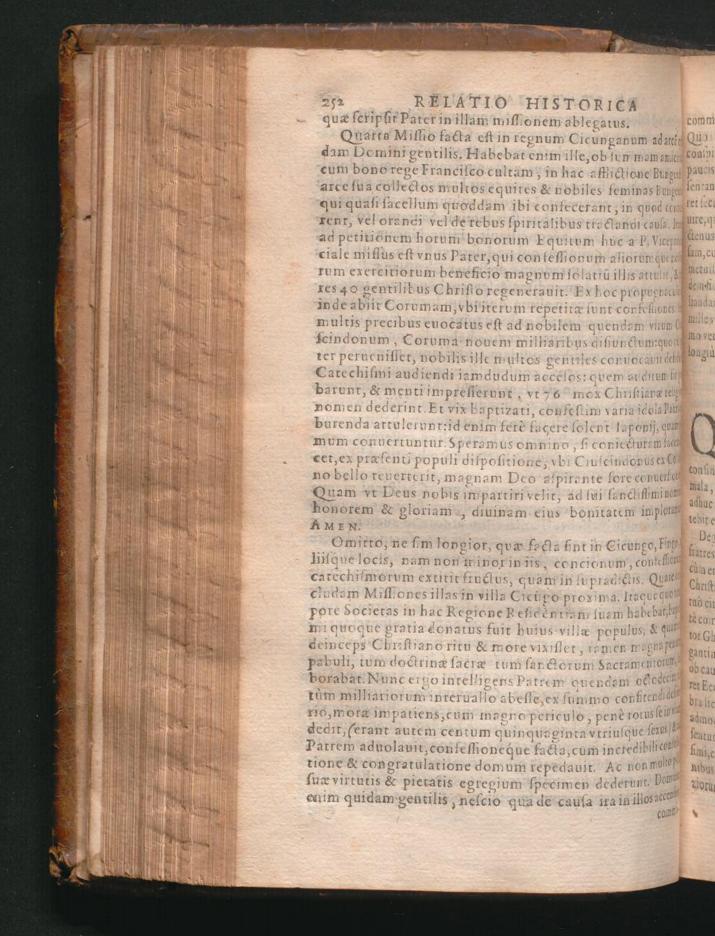
pti luma

de coger

as ibi pir

Quodu

fit goans omnin.

DE STATV IAPONIÆ.

comminatus est illis, ni baptilino renuncient, le omnes enecturos. adatti: Quo npio mandato cognito, vnamimi sententia & voluntate conpirarunt, le vitam porius, quam fidem deserruros, hominique e Bungen paucis beneque confideratis verbis, ac fententiæ iam dictæ confencmeis, responderunt se esse inopes operarios, quibus incumberetheundum laponicas leges statis temporibus Dominis suis serure, quo in officio fi deficerent, meritò multari poste. At cum hatienus nihil in co genere à se peccarum fuerit; non videre le caulam, cur mortem iure minari illis possit, quam hoc minus commetallent, quo paratiores effent in posterum ad serviendum eadennide, quam hactenus præftitillent. In cæteris, quæ ad concilandam anima falurem arrinerent, se prortus decreuiste eriam cu milevitarum discrimine perseuerare in veritate Euangelica, Homoveroille gentilis audito tam libero responso, non autus est longius progredi, nec vllam amplius illis afferre molettiam.

DE MEACO.

VAMVIS in his regnis nostri ob præsentem Taicolamain, qui nunc cum aula degit Meaci, non tam commode operam dare possint inuandis Christianis, & ideireo confia ratius, quam in aliis Iaponiæ partibus, ad cauenda maiora mala, rem suam agant: tamen diuina ope non tolum incolumis adhucexistit Meacensis Ecclesia, sed etiam amplificata est, ve patehit ex iis quæ iam dicentur.

Deguntin Meacenfi hac ditione è Societate Sacerdotes tres, & frates quinque, vel, ve rectius dicam, continenter peregrinantur: cumenim opem ferre debeant tot locis, & nunc hos nune illos Chustianos totis his regnis sparsos inuscere, necesse est eos perpemo circuire. Quanquam negandum non est quosdam illorum fetecommorari Meaci, quod est caput Iaponiæ:nam eius gubernator Ghenefoin anno superiore a Taicosama impetranit, vt P. Organtinus, nostrorum in hoc Regno superior, possit viuere Meaci obcausas alias præscriptas, sed ea conditione, vt nullam ibi haberet Ecclesiam, nec vllain baptizaret. Vnde factum est, vt sub vmbralicentia de vno Patre, & protectione dicti gubernatoris nobis admodum addicti, omnes reliqui de Societate in hac patria verscatur & delitescant. Ex illis duo in sectis Iaponicis sunt versatissimi, concionatorum que omnium præstantissimi: cu enim ex omnibus locis 2d hanc aulam varij confluant Domini, & quique Bőtionen litteratissimi, opus habemus hominibus, qui, dum res poftular,

as Bunger

ued com

caula, la

m que pe

ttulit, &

VIIOE (

m:qued

dreum be

anæieli dola Patri

pij, com

ram face.

usexto

limi nom

mplorate

o, Finer

onteflice

Quaren

& quan

DI CIER

Crodecti

rendicel

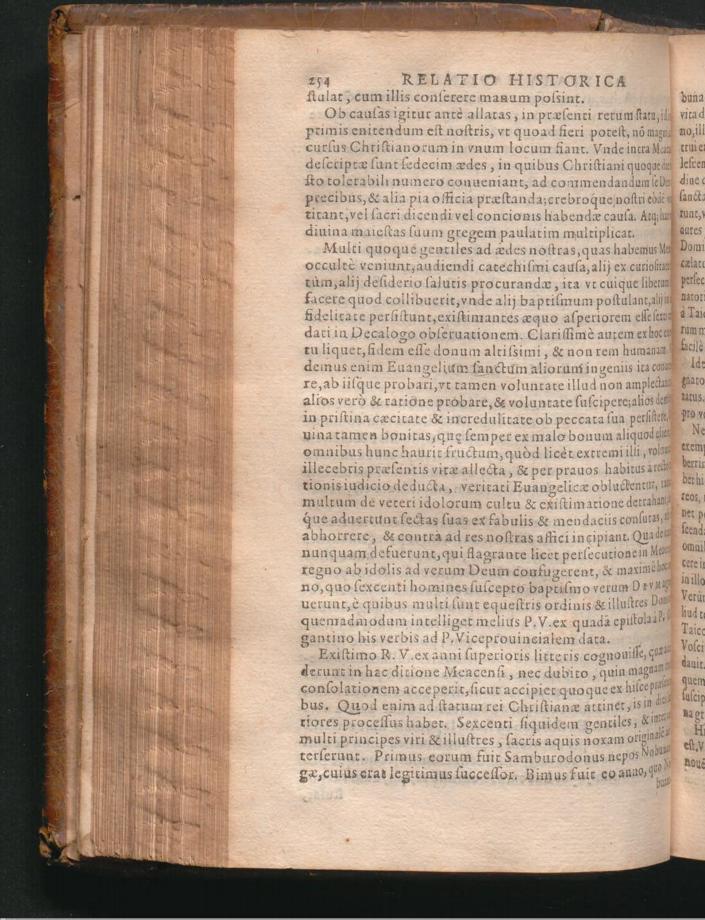
us feiny

fexus &

n multople

t. Domi

OSTECCE come.

DE STATV IAPONIÆ.

bunanga & filius eius primogenitus, huius Samburodoni pater, vitadefuncti sunt:nunc verò Dominus est quasi rotius Regni Mino,illia Taicolama dati pro imperio, quod illi pott mortem patruienpuit. Dominus hicaunu etaris agit decimum-lextum, adolescens rara indolis, ac proinde magna expectationis. Consuetudine quotundam aulicorum Christianorum (tantum valet pia & lancta convertatio) in hanciententiam venit; qui primum effecetunt, vt afficeretur ad religionem Catholicam, tum vt catechefi autes præberet, denique ve caput sacro baptismo cum tribus aliis Dominis suis primariis submitteret. Nunc tamen res data opera czlatur, li enim subolerer Taicosama, verendum estet, ne vetus perlecutio recrudescerer. Idem fecere filii duo Meacensis Gubernatoris Ghenefoin, cum duobus aliis cognatis. Quorum primus a laicolama accipit quotannis plusquam 50 aureorum scutatorummillia:alter verò ad maximam euectus est dignitatem, ex qua facile gradus illi patebunt ad maiores.

Idem dico de fratre Hiciundoni Domini regni de Tango, cognato Gratia, qui cum aliis quinque summatibus viris est baptitatus. Habet is in regno Tangano quadragies mille saccos oriza-

pro vectigali annuo.

ftaru, idn

no magana

тега Мас

uoquedic

tri còdé n

. Atq;har

emus Mu

uriolitan

e liberum

ant, alij H

elle lexua

exhoten

imanam.

mplectana

alios dem

perlistere quodelier

li , volue

us a rechi

ntur, in

errahami

nlutas, a

Quaden

e in Mean

ximchor

DEVM

res DomitolaiP.0

Te, quasi

nagnamil

ifce prelet

is in dici-

, & inter

riginales

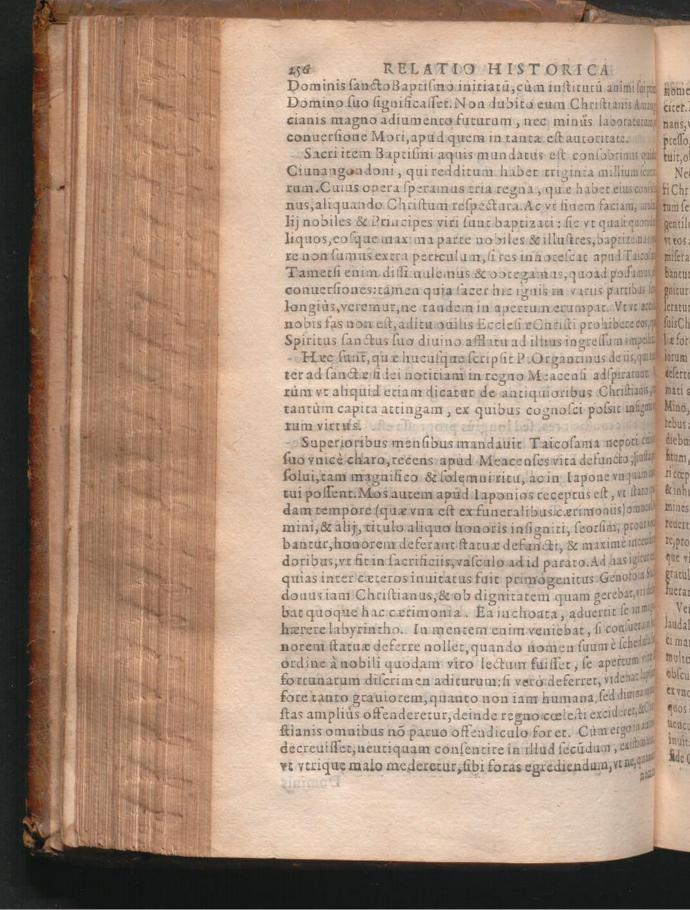
is Nobum

Neque hie constitit res, sed longius progressa est. Idem enim exemplum securus omnium belli ducum facile princeps, ac celebertimus ex iis quos Fidandonus Dominus de Volciu habeat. Habernie Dominus in regno illo annuæ pensionis sexagies mille aureos, tantisque pollet op bus, ac qui fecundas illius status obtinet post Fidandonum. Tantam autem veritatis Catholica agnoleenda lucem Dominus noster illi communicauit, vt posthabitis omnibus periculis impendentibus vnum è nostris voluerit deducere in Vosciu, quo claro Euangelij lumine tenebræ corum, qui Inillo regno degebant, caligine mortis obumbrati, discuteretur. Verum passus est sibi persuaderi boc negotium necessariò in alud tempus magis opportunum esse differendum. Missus fuit à Taicosama, post Fidandoni morrem non parum nobisinoxiam, in Vosciu, eique regnum illud tanquam suum & proprium comendauit. Antequam autem Meaco discederet, filio Fidandoni, ad quem pertinet successio in statum, persuasit, vt vellet baptismum lulcipere, quod & proprio ore se recepit facturum. Ac spero, diuina gratia adiunante, omnino ita fore.

Hiespe alimur; sed in eo quod subjiciam, spes in rem conuersa est. Volo dicere, ex aula Mori Domini, tanta potentia præditi, vt noue imperet regnis, & Taicosame gratissimi, vnum ex primariis

Dominis

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

DE STATY TAPONIA

imiliam homen eins legererur, præsto esfet. Cessit, inuante Deo, res fesinis Aman citer. Nam nobilis ille, cuius erat ordine Dominos euocare, diuioraturum nans, vt apparet, cut Sacadonus se subtraxisset, nomine illius suppresso, euocauit sequentem. Nec notari eius absentia ab aliis po-

inus qual tuit, ob ingentem turbam Dominorum ibi præsentium.

ium leon

inhgam.

pott com to finite

nquami

prouter

ie incenti as igitute

fe in may

n uctum Sched Blan

ccum not

ebat laple

dininama. cret, &CC

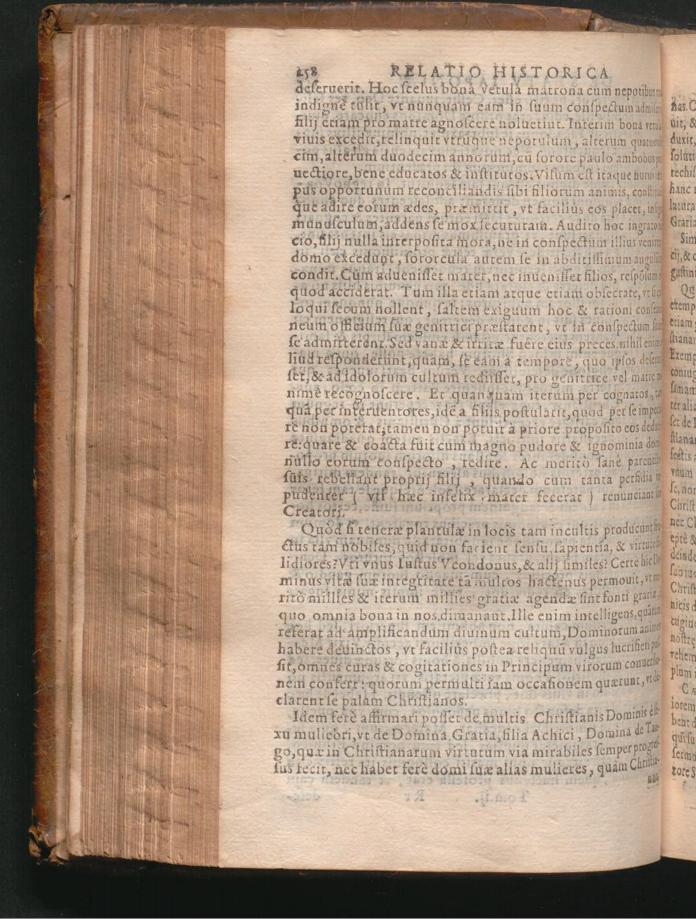
gomann

cxiftimiz

ट मद्भुमावा

Necminori laude dignus est, qui iam sequitur. In regnoVoaius come fi Christiana religioni nomen dederant adolescentes duo annoam, mu tum sedecim. Qua de re certiores facti corum parentes & cognati diquonia gentiles fic indignati sunt, ve granissimas minas eis intentarint, rezeants neos abductos a fancto itinere vera terra promissionis cali, in Tattola mileram & cæcam Ægypti seruitutem renocarent. Itaque minaoffunus banturse cos, nisi deserta & ciurata fide, pro genuinis filis no 2rtibus la guituros, nec curam illorum habituros: se quoque nunquam to-Leve actual letaturos, vt homines suis in ædibus degerent, qui religionem cu ereen, fuisChami pugnantem tuerentur, etiam fi eiusdem stirpis & famiimpelle letotent : neque enim se loco filiorum habere poste, qui a marus, quie torum suorum religione desciuissent. Verum beati iuuenes, qui rarout eletto patre in terra; meruerunt inuenire Patrem in colo, anibati ab allis Christianis, fuga elapsi, se receperunt in regnum Mino, vbi magna caritate excepti sunt à Christianis, & omnibus tebus ad vitam necessariis instructi. Exactis autem quadraginta diebus, parentes, considerantes constans filiorum suorum propohum, & quod ab externis hominibus alerentur, tandem mitigariemperunt, & cor paternum declarare. Dolentesque se tam feros vt Itaro amhumanos in carnem & languinem proprium fuine, tertos hos)omasiminesamandarunt, qui eos infimis precibus rogatent, et domum reuerrerent, adiun cha promissione indubitata, se nunquam vlla in respropter susceptam fidem, graues vel molestos suturos. Denique victi importunis precibus, cum magno suoram gaudio & granulatione victores ed redierunt, vnde impiis minis fugati notom bu

Veniam ad tertium casum, non absimilem superiori, sed hoo laudabiliorem, quo in ætate logè imbecilliori accidit. Vixit Meati matrona venerabilis, genere nobilis, à bonis fortunæ diues, sed multo ditior & illustrior à bonis veræ pietatis, vti argumentis no obscuris, quamdiu in viuis fuit, præclare ostendit. Habebat hæc ervno filio iam vita defuncto binos nepotulos, cum vna puella, quos domi suz in timore Dei educabat. Mater harum, quia iuuencula erat, alteras inierat nuptias, sed cum homine Ethnico, inuitaprima socru: itaque noui mariti colloquiis ita refrixit in ide Christiana, quam hactenus professa erat, vt tandem eam Tom.IJ. RI deles

DE STATV TAPONIA.

nas Clam quoque marito Hicundono duos filiolos suos baytizanit, & iam Hicundonum maritum suum sermonibus suis eo perduxit, yt a sancto Euangelio non sit alienus; sed quia iuuenis est solutioris vitæ, metu Taicosamæ reformidat aures præbere Catechismo: præbiturus, ybi tempora suerint meliora. Consido in hanc rem, aspirante gratia Spiritus sancti, non parum præsidij allaturam conversionem eius fratris, de quo supra egimus, & preces Gratia vxoris eius.

Similia scribi possent de Domina Donna Mitua, sorore D. Satii, & coniuge Domini Firandensis, de Domina item Maria, Augustini silia, & aliis Dominis.

Quamobrem mirum non est, bonum legis Euagelicæ odorem, etemplis tam esticacibus excitatum, tam longè la reque spargi, yt enam gentiles ipsi, non dico plebei, sed primarij vel bene ad Christian gentiles ipsi, non dico plebei, sed primarij vel bene ad Christia.

Quamobrem mirum non est, bonum legis Euagelice odorem etemplis tam efficacibus excitațum, tam longe lateque ipargi, ve tiam gentiles ipsi, non dico plebei, sed primarij vel bene adChristianam religionem afficiantur, vel certe beue de ea loquantur. Erempli causa: Præteritis mensibus mater Iusti abierat visitatum oningem Taicosamæ, ob dignitatem appellatam Mandocoro-Imam: ibi in præsentia duarum Christianarum seminarum, interalias nobiles feminas, ei gratissimarum, cum sermo incidislet de Buangelio, Mandocorolama dixit, sibi ideo videri Chriflianam legem amnium præstantissimam, & omnibus Iaponiis settis anteserendam, quòd niteretut ratione: clareque indicabat mum cantum elle D r v M, Cami verò & Fotochi homines fuifle, non Deos. Et conuersa ad Ioannem, vnam ex dictis feminis Christianis, dixit: Nonnelita est Ioanna? quæ respondit ita esse; net Chami alia re ab hominibus distare, quam quòd Iaponij inepit & temere illis diuinum honorem detulissent. Continuans dende Mandocorosama eurdem sermonem, subiecit, nulla re, sudicio, hanc vericarem magis confirmari, quam quod omnes Christiani, nullo discrepante, idem asserant, quod de sectis Iaponicis dicinequeat. His verbis animata alia Domina, coniunx Cicigindoni, cœpit laudibus efferre, vel potius inchoatas laudes nostre sancte legis continuare, concludens totam orationem, se rehementer optare, ve maritus luus Christianus fiat, se eius exemplum ilico fecuturam.

CETERVM, si quis testimonium hominum requirat; ad madorem consirmationem optimæ existimationis, quam gentiles habent de sancta side nostra, cre do, satis illi sore ipsum Taicosama, qui suo ore crebrius id consessus est, ac imprimis quoda die, cum sermonem haberet cum Benedicto Augustini fratre, & Gubernatore Sacaiano. In sine enim collo qui j commendans illi iustitia & commendans illi & commendans illi & commendans illi &

Rr z

finceri

potibum

m admin

ona vetale

quatuon

nbobusm

e hurune

, contin

acet, init

ingrator

ectum lu

natos, 12

fe impen

cos dedu

parent

in clant

uit, VI

i granz,

ns, quatur

um animo

converse

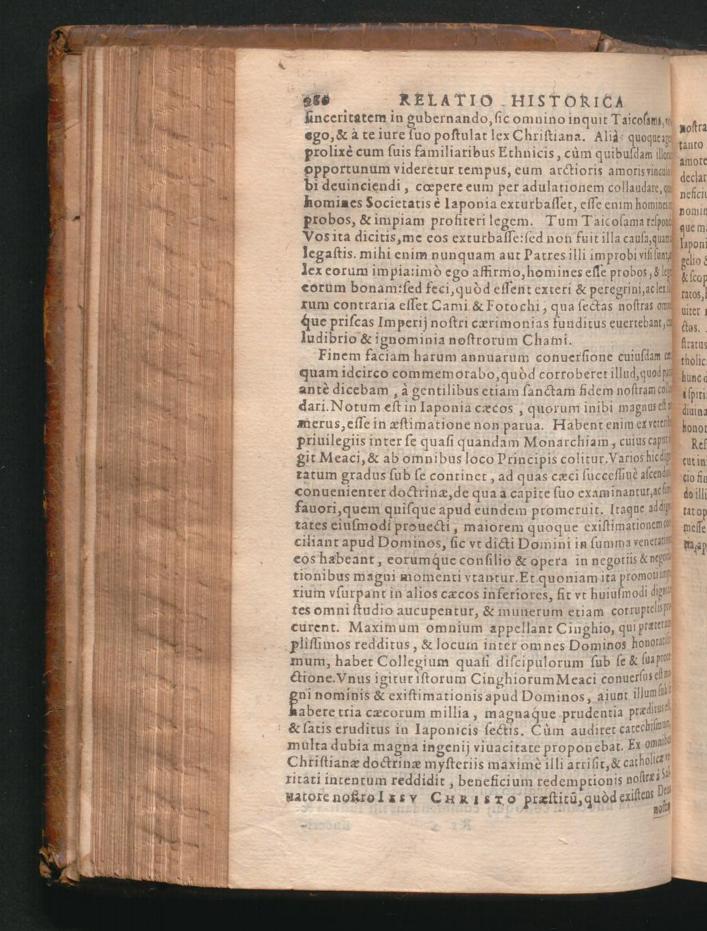
unt, vide

minis ell-

a de Tan

er progre

Christa.

DE STATU IAPONIA. ofama, w nostra causa se eo vique demiserit, ve fieret homo, &deinceps cum uoque agu tanto suo labore (vt impensiorem erga nos ingratos demostrares dam illon amorem, a morte æterna vindicarit. Nec obscure externis signis TIS VINCUIO declarauit, quanta interiori reuerentia hic cæcus ob tantum beudare, que neficium sanctissimum I E s v nomen prosequatur, nam quoties homines nominatur, magnam exteriùs reueretiam ostendit. Affirmat quora respond que magnum le discrimen invenire inter mysteria, qua in legibus ufa, quami Isponicis de Fotoqui prædicantur, & nostra quæ de sacro Euanvifi funt, gelio & Christo Domino nostro commemorantur; illorum finem 05,810 Alcopum effe arrogantiam & fastum, reddereque homines icele. ii,aclex ratos, horum verò humilitatem, patientiam & caritatem, & bretras omn uner mundi despicientiam, suique studiosos reddere pios & lantebant, dos. Arque illud est, quod hic cœcus radio cœlestis luminis illufiratus feliciore, quam corporis oculo in sancta fide nostra Caufdam ca tholica perspexit. Vtinam Deus, pro sua immensa bonitate, per ,quodpar hunedignetur multos alios illuminare non tam à corporali, qua tram coll Ilpinitali animæ cæcitate, quæ illa miserabilior est, cæcitate, ad gnuseft duinz lux maiestatis gloriam, cui semper debetur omnis laus & ex veten honor in exlo & in terra per infinita faculorum facula, A MEN. us capm Restabat, ve agerem de morte Quabacondoni; verum quia, sios hicdig cutinitio indicaui, de ea separatim alia epistola conscripta est, faalcende cio finem perendo a V.P. sanctam benedictionem, & commendatur, ach do illitotam hanc Christianam Ecclesia, vt in eam multos emitic addit tatoperarios, facile enim ex hac epistola apparet, quantum in hac 10ncm@ melle laboremus, & quam ingens fit, divina adiuuante clemenreneration majapparatus, qui se ostentat. Nangasacho, 26. Octobr. 1595. & negoti motiling di digni V. P. uptelispi onorate Filius indignus in Domino. fua prott rfus elim Aloy fius Frois. Hum (ob) rædituse echilmun x omnib tholican ALOY RI3 offræ à Salftens Des

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN